בס"ד

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שבועי מהחברותא הגרמ"י שניידר שליט"א

זמן פרישה ממלאכה
ב"ב 4:06

פרשת וישלח
◆◆◆
שנת תשפ"ז
◆◆◆
גליון 377

גדלות בתורה, וימי החנוכה

ודבק לבנו בתורתך

זכתה הישיבה הק' **"דברי מרדכי"** לביקור שמחה בישיבה, כשבא **רבנו מרן רשכבה"ג הגר"ד לנדו שליט"א** לשמחת שבע ברכות של נישואי נכדתו עם **החתן החשוב בן רחי' הגאון רבי שמריהו יוסף ברמן שליט"א**, ונשא שם דברי חיזוק **"מופלאים"**.

ובתוך דבריו הביא נוסח מעניין שיש **באבודרהם**, בברכת אהבה רבה, במקום והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך, כותב האבודרהם **והאר עינינו במצותיך "ודבק לבנו בתורתך"**. ואמר שאינו יודע מה הפירוש והאר עינינו במצותיך, אבל **ודבק לבנו בתורתך זה בודאי**, כי מי שדבק לבו בתורה **זוכה "להאר עינינו"** בתורתך, כי לזכות להאר עינינו, זה כאשר **דבוקים בלימוד התורה**.

וכשסיים דבריו הדגיש ששרים **"כי הם חיינו"**, וצריך דעת שזה לא ניתן... אלא זה **"ממש כפשוטו" כי הם חיינו!** והדברים נפלאים כשנשמעים ממי **"שכולו דבק בתורה"**.

איני יודע...

ולהשלמה, רצוני להביא קטע **מהגליון "הנפלא" בדרכו אמונה**, שמביא השבוע תשובות **רשכבה"ג מרן שר התורה זצוק"ל** על הנוכה, מתוך הקונטרס היקר שהו"ל **מורינו הגאון רבי יחזקאל אריי דינר שליט"א רב מרכז ב"ב לתגל שמחת נישואי בן זקנינו החשוב למזל טוב.**

וכך מביא שם: **נר חנוכה בפנים.** שאלה: לפי מה שפרסמו בשם הגרי"ש אלישיב (שליט"א) זצוק"ל שבשעת הדחק בבית חולים או חול בצבא יכול להדליק נר חנוכה ע"י פנס חשמלי ולברך עליה, מה הדין אם נכבה הפנס תוך חצי שעה מהדלקתו, האם נימא שאותו כח החשמל של זמן חצי שעה או אפי' יותר, הוקצה למצותו ואסור להשתמש באותו פנס לדברי חול או שבזה לא שייך לומר כן.

תשובה: **איני יודע מה זה.** והדבר **מבחיל!** שרבנו מעיד בעצמו **שאינו יודע מה זה פנס! וכי יש לנו "דבק" בדבק הכי חזק שבעולם, בתורה הק' יותר מזה.**

[ורבנו שהי' **צופה מסוף העולם ועד סופו, ועל פיו נתכנו דברים הכי גדולים שברזמנו של עולם**, בכל זאת מה שלא הוכרח לדעת **"איני יודע מה זה"**]. **מורא"ז!** הלואי שתהי' לנו שייכות למושגים כאלו.

"התורה" ממיתה אותו

ולסיום מרגישני חובה להביא **הגדרה "מופלאה" של הרמב"ם** בפיה"מ ריש ערכין, על הדין **שהוצא לחרג** אינו נידר ונערך, כתב וז"ל והוצא לחרג, רוצה לומר מיתת ב"ד, שהוא ענין שאינו תלוי ברצונו, אלא **התורה ממיתה אותו** וכו'.

הרי לנו **מה זאת הגדרה של תלמידי חכמים** שפוסקים דין, שזה לא הם **אלא "התורה" ממיתה אותה! מבחיל!**

קול רעמך בגלגל..

לימדנו רבנו זצוק"ל **שאין דבר בעולם שנעשה בכדי, אלא "כל דבר ודבר" עושה הקב"ה לאיזו מטרה.** וזה גם **בדברים שונרתיים... ומה נאמר על מאורעות שמפעירים ארץ ומלואה**, בודאי ובודאי יש בזה מטרה מיוחדת משמים.

ועל של עכשיו באתי, כאשר בשבוע שעבר, **עבר עולם התורה מאורע "נורא"** שהיו כולם במתח עצום במשך קרוב ליממה, **כשנעלם אברך ת"ח גדול יקר יקרים**, ולא חזר לביתו **יותר ממעת לעת.**

ויצאו **אלפי אברכים ובחורים** לחפשו בכל מקום אפשרי, וכפי שהעידו **בני היקרים שיחיו שהיתה עבודה "נוראה"**, בפרט כשלא יודעים ביום היכן לחפש.

וזכינו **שמתוך "החשיכה" האיר הקב"ה בחסדיו** המרובים את דבר פיו של **הגאון הצדיק רבי שמעון גלאי שליט"א** שאף שהדגיש שאינו "נביא", ציין מקום מסוים שיש להתמקד שם, **ובפרט בין עצים ושיחים..** ואף חזק בדבריו **"הוא חי..."** שכל זה נתן קו חזק למיקוד החיפושים, ותקוה גדולה.

ובאמת באורה **פלא, אחרי מסירות יקרים מאד, רידם הקב"ה, ומצאוהו באזור שאמור הרב שליט"א "זמתחת לשיחים" גדולים**, שהי' קשה לשים לב לכך, בפרט **באישון לילה.. אך ברוגע ש"חיים ברצונו" מאיר השי"ת את העינים, ומוצאים חי ושלם, הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו.**

וכפי שהתבטאו, הרי **לא עביד קודשא בריך הוא דברים בכדי**, אך מצד שני לדעת **"למה עשה כך"**, בודאי אין לי שייכות כלל.. אך **"מה" הי' כאן**, זה מותר לחשוב, **וחובה** להתבונן.

חסד, חסד, חסד.

והרבה דברים יש ללמוד מהמעשה הנורא הזה, וכל א' יתבונן בנפשו.. אך דבר א' ברור, שראו כאן את **"הרגישות לזולת"**.

כפי ששמענו שהתבטא **רשכבה"ג מרן הגר"ד לנדו שליט"א**, כשבא לבשר טוב **אחרי המתח הגדול שסיפר שהי' שרוי בו**, וסיפרו על החיפושים הגדולים, גם כאלו **שלא מכירים אותו ולא ממשפחתו, ובכל זאת עמלו שעות ע"ג שעות עד אפיסת כוחות, כדי למצאו. התפעל ואמר שזה נובע "מרגישות לזולת".**

וכן ריבוי **התפילות והחיזוקים** שנעשו במחוזות התורה, ואף **הנשים והבנות** ישבו שעות ע"ג שעות באמירת תהלים, [כפי ששמעו בקו התהלים, שרצו שם ספרים]. **אבינו שבשמים, הביטה וראה את עמך ישראל "האהובים", כמה הם דואגים על נפש אחת, באיזו מסירות, ועזבו הכל! בשביל "נפש יקרה אחת".**

אנא חום ורחם עלינו ועל פליטתנו, ואך טוב ושמחה ימצא במחנינו, וחזק ואמץ את "עולם התורה" שנרדף כ"כ בארה"ק, הי' אין בעולם כאלו אנשים, חוץ מבני תורה זקנים, שמוסיפים אהבה וקדושה בעולם. ונזכה במהרה מאד לישועת ה' הגדולה בכל.

ואת יראי ה' יכבד

ז"ל קדשו של **מרן החזו"א זצוק"ל** באמונה ובטחון (פרק ג' אות כ"ד) **ואין חכם בתורה רק אחרי התמנונות של עיון השכל וטעם יראת חטא**, כום המזוג משני אלה **הוא מנת חלקו של התלמיד חכם כל הימים, וזה יין נסכו נצח.**

אמנם **התורה והיראה כתומר וצורה** המהוים יחד את הנמצא, **וכל שלא קנה שלמות היראה** אף ששכלו חד ומצוחצח בתולדתו **לא יזכה לתורה שלימה**, רק כל דרכו חתרתים נפתולים ועיקשות, וכמו שאמרו דלא סלקא לה שמעתתא אליבא דהלכתא, **ואור הפנימי המתלהה עם אור השכל לישר את כל ההדורים ולחדור אל נקודת האמת העדינה הוא יראת ד' טהורה.**

ומי שחסר את היראה **הוא חדול החוש של עדינות הנפש** וחסר טעם של זיו הדבקות בת השמים, **שכלו נעדר כח המבחין בין שקר לאמת** וחבמתו נבזה בכל פנותיה.

ועל זה נאמר **ראשית חכמה יראת ד'**, שהיראה היא עומק הלב **להבחין במתיקות זיו החכמה ונעימות התבונה**, ובכל עיון של סוגית ההלכה משתתפת היראה להתמזג עם הדעת והתבונה, **לשפשפה, ולצחצחה, להביט נכוחה, לאהוב מישרים ואורות סגולות, ולדחות מעקשים ואמרי נלוז**, עכ"ל לשונו הטהור.

בעמדנו לקראת **חיארציית "התשיעי" לרבנו הגדול זצוק"ל**, כמהמנני שבמשפטים קצרים אלו, של מרן החזו"א מלים הבולמות הרבה מאד, **מונח יסוד כחו הענק של רבנו הק'**. ההתמנונות של **עיון השכל וטעם יראת חטא**, כום המזוג משני אלה הוא מנת חלקו של התלמיד חכם כל הימים, וזה יין נסכו נצח.

וכאשר **בכל הכרעה, יש את ההגדרה הנוראה הזאת** – **"ואור הפנימי המתלהה עם אור השכל לישר את כל ההדורים ולחדור אל נקודת האמת העדינה הוא יראת ד' טהורה"**, מה שיך יותר מזה.

וכפי שהתבטא **מרן פוסק הדור הגרי"ש אלישיב זצוק"ל ליבלחט"א התנו פוסק הדור מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א** על רבנו הק' **"ער איז אינאמנץ ריין" פי' הוא "נקי לגמרי"**, בלי שום נגיעות.

פרשת השבוע – כוחה העצום של רחל אמנו

ויותר יעקב לבדו, כ' רש"י ששכח **פכין קטנים**. ואומרת ע"ז הגמ' בחולין, שצדיקים ממונם חביב עליהן יותר מגופן, לפי **"שאין פושטין ידיהם בגזל"**.

מדת נקיות זו, הי' מביא רבנו מה שמביא **בספר הנשגב "קב הישר"** [מבעל ברכת הזבח על קדשים] **בשם הרמב"ן, שעיקר צדקות וחסידות האדם נמדדת בדבר זה, בזהירות הגדולה מכל פרוטה שאינה שלו.**

ודבר זה **ראינו תמיד אצל רבנו**, וכן אמר לי פעם אבלחט"א על יקר א' **שהוא "מל"ו צדיקים", היות שנזהר כל ימיו מחשש הכי קטן מממון חבירו, ומכל חשש רבית.** [ודרך אגב הי' רבנו מספר, שבהו"ל היתה פרנסת הרבנים ממכירת **נרות, נפט, ושמרים**, שהיו משאירים את זה רק לרב, ובדרך רמז היו אומרים **במליצה**, שפרנסת הרב היא **"מנז"ל"**, שזה ר"ת באידיש, **נז** – נפט, **ליכט** – נרות, **זעלב** – שמרים].

בקשו רחמים!

כפי שכבר הזכרנו, שישנן **שתי קבוצות המשוועות "במיוחד" לגשמים**, החקלאים ומכשירי המקואות. והיות שהיתה הפסקה ניכרת מהגשם האחרון, **והבורות "צמאים"**, וכפי שסיפר לי **ידידי היקר הרה"ג ר' שמואל פרוכטהנדלר שליט"א** [שזוכה להכשיר ולהדר הרבה מקואות ברוב חכמתו ומומחיותו ועולה על כולנה יראתו קודמת לחכמתו], שהגיע למקוה אחד, שהי' בטוח שהמאגר מלא, אך **הבור חסר מאד**.. וכן בעוד מקומות ברחבי ארצנו הק'.

על כן כמו שאחז"ל **"יודיע צערו לרבים", אנא! בקשו בתחנונים** למי שמפתח הגשמים ביד, **לפתוח לנו "ארובות השמים"** לשפע גשמי ברכה, לחיים ולברכה, ולהרבות הטהרה בישראל. **ויישר כח מראש** לכל המשתתף בזה.

שמחה "בברכת המצות"

בהתקרב **"ימי החנוכה"** נעלה מעט מהדברים, שהובאו בעבר **בפרי חיים** [תשע"ג], וכך כתוב שם.

לקראת הנר האחרון אתמול התבטא רבנו בלשון שאלה, באיזה ברכה **צריך אדם לשמוח יותר, בברכת המצות או בברכת הנהנין**. וביאר דבריו דבברכת הנהנין מודה להקב"ה על **דבר גשמי**, ובודאי זה נצרך מאד לחיי האדם, אבל בברכת המצות הרי מודה להקב"ה על **"מצוה" ומצות זה העיקר** שבזה יזכה לעוה"ב, **ובודאי השמחה בזה צריכה להיות הרבה יותר**, [ע"ד מה שאחז"ל שרבו קודם לאביו מפני שמביאו לעוה"ב].

והביא מש"כ תוס' בעירובין (דף צ"ו ע"א) בתוד"ה דילמא, דהוכיח ר"ת דנשים מברכות על מצות עשה שהזמן גרמא מהא דאמר רב יוסף דמעיקרא מאן דאמר לי הלכה כר' יהודה [דסומא פטור מן המצות] עבידנא יומא טבא לרבנן דלא מפקדנא ועבידנא וכו', ואם במקום שפטור ועושה אסור לברך א"כ אמאי קאמר דהוה עביד יומא טבא והלא מפסיד הברכות של כל המצות ע"כ דברי התוס', **הרי כמה חשובה ברכת המצות, שהי' פשוט לר"ת דלא יתכן שישמח רב יוסף בקיום המצוה, אם אינו יכול לברך עליה.**

ועכשיו **שאנו זוכים לקיים מצוה של נרות חנוכה**, אפילו שהיא רק דרבנן, בכל זאת **כמה יש לנו לשמוח בזה**. וכן לפני מנחה היום, הדגיש רבנו שליט"א **"עכשיו זה העל הנסים האחרון"**, ע"כ.

כמה מהנהגות רבנו בחנוכה

~ מקום ההדלקה: אקדים בקצרה, הנה בש"ס ושו"ע איתא להדליק בפתח ביתו מבחוץ, ובפשוטו היינו פתח שנכנסין דרכו לבית מרה"ר, אך החזו"א למד דגם **פתח ממרפסת הבית להיכנס לבית, חשיב נמי פתח ביתו הסמוך לרה"ר**, דאיכא פתח, והוא נראה מרה"ר, וכן נהג בעצמו. **ועפי"ז נוהג רבנו להדליק הנרות בפתח בפתח הכניסה מהבית למרפסת הפונה לרחוב חזו"א, בטפח הסמוך לפתח**, [וכיון שאין במרפסת ד' אמות על ד' אמות קבע את המזוזה מימין הכניסה מהמרפסת לבית, וממילא הדלקת נר חנוכה היא **בשמאל הפתח**], ומניחה **למעלה מי' טפחים** כדי שיוכלו לראותה מרה"ר.

~ זמן ההדלקה: אומר רבנו **שמתחילה** היה נוהג להדליק זמן מה אחר השקיעה, כמו שהדליק החזו"א, ואח"כ **שינה להדליק בשקיעה עצמה**, ולאחרונה **חזר לנהוג שמדליק כעשר חמש עשרה רגעים** לאחר השקיעה, [ונימק דבשקיעה **עדיין אור חזק בחוץ** ואין ניכר כ"כ אור הנר].

~ אינו מדליק בחנוכיית כסף, רק **בכוסיות זכוכית**, [ולאחרונה הוסיפו בהסכמתו, בסיס מפח להחזיקן].

~ מברך להדליק **"נר חנוכה"** ולא של חנוכה, [אך פעם אחת שמעתיו שבירך "של חנוכה"]. שעשה נסים וכו' **בִּזמן הזה – בחיריק**. ובברכת שהחיינו אומר והגיענו **לַזמן הזה – בפַתַח**.

~ סדר ההדלקה: **מתחיל תמיד בנר היותר ימיני**, הקרוב לפתח, [כדעת מהרש"ל והגר"א].

~ אומר הנרות הללו **לאחר שסיים** הדלקת כל הנרות [כולל השמש], ולאחר מכן מנגן **"מעוז צור"**. [רוב בניו "וקניניו" על העץ תלית, פי' דהיינו הבגדים שעליהם, דתלו אותם עם הבגדים שזה קנינם].

~ מהדר ליתן **הרבה שמן** כדי שידלק עמוק לתוך הלילה, ופעם הי' מקפיד ליתן שמן כדי שידלק עד שיוצא **האוטובוס האחרון מהתחנה שממול הבית**, בשעה שתים עשרה בערך, וכיום שמצויים אנשים ברחוב עד מאוחר מאד, **מעדיף שידלק מה שיותר**.

~ מקפיד שיהי' **פתוחים התריסים מכל הכיוונים**, כדי שיוכלו לראות את הנרות ממה שיותר מקומות.

~ בשעת הדלקה **פתוחה הדלת** של בית החנוכיה, ואף שיש לפעמים רוח שאם היו משאירים כך את הנרות לא היו דולקים חצי שעה, **נחשב שפיר הדלקה הראויה לעמוד ברוח**, כיון שבדעתו לסגור מיד אחרי ההדלקה את הזכוכית המגינה מהרוח, ונמצא שעומד להיות שידלקו הנרות חצי שעה.

~ מקפיד להדליק **את השמש בשמן רגיל**, לא בשמן זית, [משום **בל תשחית**, כיון שא"צ שמן זית].

~ **אינו מכבה את אור החשמל** בזמן הדלקת הנרות, דלא שייך בזה שרגא בטיהרא.

~ עש"ק, הי' מדליק **כ–35 דק' לפני השקיעה**, כדי שיספיק **"לסיים"** גם הדלקת נרות שבת לפני החצי שעה, וכן הורה לאחרים. ולא הי' שר מעוז צור עד אחרי הדלקת נרות שב"ק.

~ במוצש"ק: כפי שנוהג כל שבת להמתין מלעשות מלאכה עד שיעברו **שתי שעות זמניות לאחר השקיעה**, כך במוצאי שבת חנוכה מדליק רק אחר שעברו שתי שעות הנ"ל.

~ **ומבדיל תחילה ואח"כ מדליק**, [וגם כשאירע שכבר הגיע זמן שאפשר להדליק הנרות, הבדיל קודם].

~ פתילות: הרבה שנים הי' **ידידנו המסור בלו"נ לרבנו שליט"א הרה"ג ר' יצחק לוונשטיין ז"ל** מכין בידיו פתילות מצמר גפן, והיו דולקות זמן מרובה באור יפה מאד, אך מעת אשר בעוה"ר נלב"ע מדליק רבנו בפתילות **מוכנות**. וכאשר נשאל ע"י ידידנו ר"מ סחייק שיהי' [הטורח בכל נפשו להכין הנרות לרבנו], אם לקנות משל **צמר או מפשתן**, פעם אחת אמר רבנו דמאחר ותמיד מדליק בצמר, ראוי **לַזכות** גם את מין "פשתן" במצוה, אך לשנה אחרת אמר לו **שיביא מאיזה מין שרוצה**.

~ העדיף לא להדליק את הנרות עם **נר שעוה**, היות שמטפטף בשעת הדלקה, וחושש שתחילת הדלקה היא עם **השעוה שנטפה על הפתילה**, והרי הדלקה עושה מצוה.

וכן מהאי טעמא בשנים שהדליק עם **פתיל צף**, הי' מהבהבו תחילה – **מב' הצדדים** שתימס השעוה העוטפת את הפתילה, כדי שלא ידלק ברגע הראשון עם שעוה.

~ הי' שנים שחילק רבנו **דמי חנוכה** למספר ילדים שבאו אצלו, [ואמר **שחילדים מחכים לכך**].

תלמיד חכם שמת

אוי לנו בסילוקו של הגאון השקדן רבי אלחנן ברלין זצ"ל, שקדן "נורא", וכפי שהעיד יבלחט"א אחיו, הגאון הגדול רבי מנחם צבי שליט"א ראש ישיבת "רבנו חיים עוזר", שלא רצה שיבואו אליו אף בסעודות שבת, כדי שיהי' פנוי "כל הזמן" ללמוד, אוי לנו כי אבדנו. המקום ינחם את משפחתו הרוממה בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

"שיחו בנפלאותיו" – הקב"ה "מטהר" את ישראל

כתב הגר"א במשלי (י"ט כ"א) על הפסוק **רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום**. רבות מחשבות וגו' בעת שרוצה האדם לעשות איזה דבר לצורכו, יחשב מחשבות רבות איך לעשות ומה ואימתי ושאר ספיקותיו, אך **כולם אינן כלום**. אבל **עצת ה' מה שנותן לו הקב"ה עצה בלב לעשות, היא תקום שתתקיים**. שעצה נקרא מה שמייעץ לחבירו או מה שיערוך ה' בלבבו, ומחשבה הוא מה שאדם בעצמו חושב, עכ"ל.

וכך זכיתי בימים אלו לראות בעיני, כאשר **הכניס השי"ת בלבי** ליסוע למקום רחוק לבדוק את המקואות, ובהגיענו למקוה א', ומשמים סיבבו שהכניסוני דרך **הכניסה האחורית, שעומד שם המקוה כלים**. ובעברי שם פתחתיו לראות מצבו, והנה **חסרים בו מים**, ובדקנו וגלינו שהמים עמדו **בכ–עשר ליטרים! יותר מהשיעור "המינימום" שכתב מרן החזו"א זצ"ל לשעת הדחק.**

הוי אומר **שבעוד שימוש א' או שתים** כבר היו חסרים המים, **והי' פסול**, ונשלחנו משמים להגיע **"ברגע האחרון"**, חסדי ה'.

"אוהבים דבריה" – כי בו "שבת" מכל מלאכתו

שנינו באבות (פ"ה מ"ו) עשרה דברים נבראו בע"ש בין השמשות וכו' וי"א **אף המזיקין**. וכתב ע"ז **מהר"י חגיז ז"ל בפירושו "עץ החיים"**, וז"ל **היה קשה לי דבמה יודע כי יום השבת הוא יום מיוחד בפני עצמו**, דמיד כשנשלם מעשה ו' ימים היה ראוי לחזור חלילה המנין ליום א', דאם יום השבת משום השביתה ממלאכה, **לא ביום זה בלבד היתה שביתה, אלא מיום ו' ולהלן דאין כל חדש תחת השמש.**

ועם מה שאמרו חז"ל אתי שפיר, שבין השמשות נבראו המזיקין **ולא הפסיק** לברא גופם עד שקדש היום, א"כ כפי הסדר ראוי היה יום שביעי לעשות בו מלאכה, דהיינו בריאת הגופין של מזיקין, **והקב"ה שבת ביום זה מן המלאכה שהיתה ראויה להעשות בו**, משום הכי קנה לעצמו שם **"שבת"**.

וזה רמוז בפסוק כי בו שבת מכל מלאכתו **אשר ברא אלקים לעשות**, שברא הקב"ה רוחות המזיקין **כדי לעשות** להם גופין ביום השביעי, **ושבת לא עשאם**, א"כ ראוי לקדש יום שבו היה צריך לעשות מלאכה.

לתרומות להפצת הגליון השבועי ולקבלת הגליון ניתן לפנות למס' 055–7600953 וכן בקובץ השבועי "אוצר הפרשה" או למייל לאורו נלך s31626532@gmail.com וכן ניתן להשיג את הגליון מודפס ברש"י 14 קומה ב' ליד הדלת

לתועלת הרבים ניתן להאזין לדברים על פרשת השבוע מרבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה,
ע"י יבדלח"ט החברותא שליט"א כמידי עש"ק בקו אילת השחר שמספרו 0799-555-555 שלוחה 6.